

Műhelyvallomás

LENZSÉR-MEZEI KATA: MONSTRANCIA CRUCIFIXUM

Az alábbiakban bemutatott művet a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus (NEK) Titkársága által meghirdetett, a 2020-ban tartandó 52. kongresszus reprezentatív monstranciájának művészi tervezésére és elkészítésére kiírt pályázatra terveztem. A cél egy olyan úrmutató tervezése volt, amely az ünnepi körmeneteken, illetve a szentmiséken alkalmas az Oltáriszentség bemutatására, liturgián kívül pedig a Szentség őrzésére. Messziről is látványos, hagyománytisztelő, de kortárs szellemiségű művet vártak.¹

A tervezéskor fontos szempont volt a tradicionális talapzat-kapszula-glória hármas kompozíció alkalmazása, ami kortárs anyaghasználattal, szerkesztésmóddal és részletképzéssel párosult.

A szentségmutatót és talapzatát (azaz a kettős monstranciát) a szerkesztés és geometria tekintetében egységben kezeltem: együtt mintha egy tárgy lennének, de a monstranciát kiemelve a talapzat is értelmezhető önálló egységként. Az úrmutató magjából, az ostyát befogadó aranyozott kapszulából induló gesztusok, vonalak, mintázatok töretlenül folytatódnak a talapzat glóriáján, ami körülöleli, hangsúlyozza a monstranciát.

Az anyaghasználat a durvább anyagtól a finomabb, nemesebb felé vezet: a szemet a talapzat nemesacélból készült dörzscsiszolt felületképzéssel, a belőle kivethető úrmutató polírozott sterling ezüstműből van, az ostyát rejtő mag, a monstrancia kapszulája pedig szintén magasfényű, aranyozott ezüstműből.

Magát a monstranciát egy „tálca” fogadja a talapzaton, abba belecsúsztatva a szentségtartó a helyére kerül. A szállításkor történő esetleges rázkódás miatt egy apró rugós rögzítőgolyó megakadályozza a kicsúszását.

A talapzat alsó, vízszintes síkján aranyozott A és Ω szimbólumok között jelenik meg a tükör alátét miatt fokozottan fénylő, matta csiszolt víztiszta üvegből készült keresztmotívum, melynek középpontjából tör fel a forrást jelképező kék üvegbetétek.² Ez utóbbi szemből és hátulról fényesen csillog, kétoldalt viszont matt felületű, így megtörik a rajta áthaladó fény, kékesre színezve a mellette kétoldalt futó acélpálcák belső oldalát.

A monstranciát a talapzattal látványában a glória kapcsolja össze, biztosítva ezek egységét. A külső üveglóriát az íves acélkerethez rögzített fogópárok tartják, amik a belső keresztmotívumának meghosszabbításai. A külső acélkeret szélessége megegyezik az ostyát tartó henger mélységével, szemből viszont csak egy vékony acélív csillan meg a glória körül. A víztiszta üveg nem érintkezik közvetlenül a külső fémkerettel, ami még légiesebbé teszi a megjelenését. A dupla üveglória két-két rétegben felhordott aranymintázata további fényjátékokra és a térbeliség fokozására ad lehetőséget: az ostyát mintegy arany felhőként lebegi körül. A mintázat az ostya környékén sűrű, messzebről nézve összefüggő arany felületet mutat, míg a külső glóriaívén kezd ritkulni, sugarasodni, finoman eltűnni. A glóriát tartó fogópárok a talapzat szárához kapcsolódnak, mintegy felajánló gesztussal tartva magasba a glóriával körbevett ostyát.

Az építész, ötvösművész vallomása

1. A pályázati kiírás szerinti kööttségek az alábbiak voltak: a monstrancia teljes magassága kb. 150 cm legyen; két részből álljon: egy külső befogadó, tartó részből és egy kivethető vagy levehető kisebb, kézzel könnyen felmutatható belső részből; alkalmas legyen a 18,5 cm átmérőjű ostya befogadására; nemes anyagok használatával készüljön.
2. A monstrancián a következő feliratok jelennek meg: a monstrancia talpának élén: + 52. + NEMZETKÖZI + EUCHARISZTIKUS + KONGRESSZUS + BUDAPEST + 2020 +; + LII. + CONGRESS + EUCHARISTIC + INTERNAT + BUDAPEST + 2020 +. A talapzat szárának külső oldalain: + MINDEN FORRÁSOM BELŐLED FAKAD +; + OMNES FONTES MEI IN TE +; A és Ω.

**LENZSÉR-MEZEI Kata: Monstrancia Crucifixum. Kivitelezés – acél munkák: Molnár-Steel Design Kft. (MOLNÁR Gábor, ÁBRAHÁM Zsolt);
ezüstműves munkák: LENZSÉR-MEZEI Kata, FÜLÖP István; üveglória: SIPOS Balázs; üvegbetétek: BOTOS Péter**

**Kata LENZSÉR-MEZEI: Monstrancia Crucifixum. Execution – steelwork: Molnár-Steel Design Ltd. (Gábor MOLNÁR, Zsolt ÁBRAHÁM);
silverwork: Kata LENZSÉR-MEZEI, István FÜLÖP; glass halo: Balázs SIPOS; glass inlays: Péter BOTOS**

**Tervezés: 2018, kivitelezés: 2019; a kettős monstrancia befoglaló mérete: 158x80 cm; talapzat: 0,25–0,5 cm-es (lézerrel kivágott) nemesacél
lemezekből hegesztve, kézi dörzscsiszolt felületképzéssel; feliratok: 0,3 cm-es rézlemezről lézerrel kivágott,
aranyozott betűk a lézervágott acél felületbe ragasztva; a kivethető monstrancia mérete: 70,5x50,5 cm;
0,1 cm-es ezüstlemezről készült szögletes cső és dobozelemek csőszegecsekkel és ezüstcsavarokkal hidegen szerelve;
felületképzése: gépi polírozás; üveglória: 0,2–0,3 cm-es víztiszta ragasztott síküveg, a pixelminta minden üveglap felületére ráégetett arany**

Fotó: Mudrák Attila

